

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5CoCsp/45/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7818203501
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Murínová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7818203501.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Murínovej a členiek senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a JUDr. Zuzany Stolárovej v spore žalobcu Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mlynská 48, IČO: 35 831 154, zastúpeného JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom so sídlom v Bratislave, Mýtna 48, IČO: 37927795, proti žalovanému A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom v B., C. D. X, zastúpeného LEGAL IURIS - advokátska kancelária s.r.o., so sídlom v Rožňave, Tehelná 11, o zaplatenie 2.901,09 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rožňava zo dňa 26. augusta 2019 č.k. 11Csp/114/2018 - 164 takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v časti o zaplatenie istiny 2.289,49 eur a úroku z omeškania vo výške 8 % zo sumy 1.439,40 eur od 13.9.2016 do zaplatenia a vo výroku o trovách konania a vec v rozsahu zrušenia vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Rožňava (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozsudkom zo dňa 26. augusta 2019 č.k. 11Csp/114/2018-164 konanie v časti o zaplatenie 50 eur zastavil (výrok I.), vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.) a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. Rozhodol tak o žalobe žalobcu, ktorou sa voči žalovanému domáhal zaplatenia istiny 2.901,09 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 2.001 eur od 13.9.2016 do zaplatenia titulom nesplatennej dlžnej istiny úveru vo výške 2.001 eur, zmluvných úrokov vo výške 850,09 eur a poplatkov za správu úveru vo výške 50,00 eur s príslušenstvom, a to s tvrdením, že právny predchodca žalobcu - Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 48, IČO: 00151653, poskytol žalovanému na základe zmluvy o splátkovom úvere č. 5029870512 zo dňa 22.6.2012 úver vo výške 2.001 eur, s dohodnutou výškou ročnej úrokovej sadzby 18,9 %, ktorý sa žalovaný zaviazal uhradiť formou zmluvne dojednaných mesačných splátok, a pretože svoje zmluvné povinnosti si žalovaný riadne neplnil, a ani napriek písomnej výzve právneho predchodcu žalobcu svoj dlh z titulu omeškaných úverových splátok nezaplatil, vyhlásil ku dňu 22.8.2016 mimoriadnu splatnosť pohľadávky z úveru a potom, ako oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti pohľadávky z úveru, spolu s výzvou na zaplatenie dlžnej sumy, bolo žalovanému doručené dňa 28.8.2016 a žalovaný dlžnú sumu nezaplatil ani v poskytnutej 15 - dňovej lehote od doručenia oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru, t.j. do 12.9.2016, na základe zmluvy o postúpení pohľadávok č. 1119/2016/CE zo dňa 9.12.2016, uzavretej medzi spoločnosťou Slovenská sporiteľňa, a.s. ako postupcom a spoločnosťou Intrum Slovakia, s.r.o. ako postupníkom, bola pohľadávka voči žalovanému z titulu nezaplateného úveru na základe úverovej zmluvy v celosti vo výške 3.101,50 eura postúpená žalobcovi ako postupníkovi, o čom bol žalovaný upovedomený písomným oznámením postupcu o postúpení pohľadávky.

3. Pri rozhodovaní vychádzal prvoinštančný súd zo zistenia, že žalovaný sa úver vo výške 2.001 eur, poskytnutý mu na základe zmluvy o splátkovom úvere č. 5029870512 uzavretej dňa 22.6.2012

s právnym predchodcom žalobcu - Slovenská sporiteľňa, a.s., zaviazal splácať v 120 pravidelných mesačných splátkach vo výške 43,20 eur, pri úrokovej sadzbe 18,40 % ročne, RPMN 24,04 % a priemernej RPMN 14,11 % s tým, že celková výška pôžičky činila sumu 5.010,60 eur. Z prehľadu splátok, ktoré predložil žalobca, súd zistil, že žalovaný zaplatil len 27 splátok spolu v sume 1.075,39 eur s tým, že poslednú splátku uhradil dňa 30.10.2014 v sume 102,44 eur, splátku so splatnosťou ku dňu 20.11.2014, ani žiadnu ďalšiu už neuhradil. Zistil tiež, že právny predchodca žalobcu dňa 11.7.2016 vyzval žalovaného na úhradu omeškaných splátok vo výške 901,88 eur a zároveň žalovaného upozornil, že ak dlžnú sumu v lehote 15 dní neuhradí, bude oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, čím sa stane splatnou celá pohľadávka a žalovaný stratí možnosť zaplatiť ju v splátkach, a následne listom zo dňa 23.8.2016 právny predchodca žalobcu oznámil žalovanému, že ku dňu 22.8.2016 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru a vyzval žalovaného pohľadávku vo výške 2.946,71 eur uhradiť do 15 dní. Táto zásielka bola na pošte uložená dňa 30.8.2016, žalovaný si ju neprevzal v odbernej lehote, preto bola právnemu predchodcovi žalobcu vrátená.

4. Vec súd prvej inštancie právne posúdil podľa § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 9, § 565, § 100, § 101, § 103 Občianskeho zákonníka, § 1, § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej aj „zákon o spotrebiteľských úveroch“). Nakoľko zo strany žalovaného bola vznesená námietka premlčania, súd sa pri svojom rozhodovaní v prvom rade zaoberal tým, či uplatnená pohľadávka nie je premlčaná. Vychádzajúc zo zistenia, že právny predchodca žalobcu listom zo dňa 11.7.2016 upozornil žalovaného, že ak nedôjde k úhrade splátok v celkovej výške 901,88 eur, bude oprávnený úver zosplatiť a že právny predchodca žalobcu toto právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka využil dňa 23.8.2016, kedy vyzval žalovaného k splateniu celého úveru, súd usúdil, že celý dlh sa stal zročným pre nesplnenie splátky splatnej ku dňu 20.11.2014 (čo vyvodil aj z výzvy zo dňa 11.7.2016, v ktorej je uvedené, že ku dňu 7.7.2016 je žalovaný v omeškaní so splácaním pohľadávky vo výške 901,88 eur, teda 20 mesačných splátok; ak od uvedeného dátumu 7.7.2016 odrátame 20 kalendárnych mesiacov, dostaneme splátku splatnú 20.11.2014). Z úsudku, že pri zosplatení úveru začína plynúť trojročná premlčacia lehota od omeškania splátky, pre ktorú došlo k zosplateniu, prvoinštančný súd vyvodil, že od zročnosti tejto splátky je potrebné počítat trojročnú premlčaciu dobu, ktorá uplynula 20.11.2017 a uzavrel, že súd nemohol žalobcovi priznať ním uplatnenú pohľadávku vzhľadom na vznesenú námietku premlčania, lebo žaloba bola podaná až 10.12.2018, teda po uplynutí trojročnej premlčacej doby.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

6. Proti výroku o zamietnutí žaloby a výroku o trovách konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 388 CSP napadnutý rozsudok zmenil tak, že zaviazá žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 2.289,49 eur s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 1.439,40 eur od 13.9.2016 do zaplattenia, všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a nahradí trovy konania. Zároveň žiadal, aby odvolací súd konanie v časti o zaplattenie 561,60 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,00 % ročne zo sumy 561,60 eur od 13.9.2016 do zaplattenia zastavil, nakoľko námietku premlčania vznesenú žalovaným považoval za dôvodnú čiastočne, a to čo do zaplattenia 13 úverových splátok po 43,20 eur, splatných od 20.11.2015, vrátane. Poukazom na rozhodnutie Krajského súdu Trenčín č.k. 17Co/228/2016-74, Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co/44/2018-110 a rozhodnutia NS ČR sp.zn. 21Cdo/456/2006 a sp.zn. 21Cdo/426/2005 žalobca označil za nesprávny postup súdu, pokiaľ počiatok behu premlčacej doby celého žalobcom uplatneného nároku počítal od splátky splatnej dňa 20.11.2014, t.j. prvej včas neuhradenej splátky úveru. S poukazom na § 103 Občianskeho zákonníka zdôraznil, že druhá veta tohto ustanovenia priamo odkazuje na § 565 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva oprávnenie pre veriteľa žiadať zaplattenie celej pohľadávky pre nezaplattenie niektorej zo splátok dlžníkom riadne a včas, pričom toto právo môže veriteľ využiť len do splatnosti najbližšej splátky. Dôvodil, že pokiaľ súd prvej inštancie posudzoval premlčanie, správne mal použiť § 103 prvá veta Občianskeho zákonníka na posúdenie premlčania splátok splatných do zosplattenia celého úveru, t.j. splatných od 20.11.2014 do 20.11.2015. Podľa názoru žalobcu premlčanie zosplatteného celého úveru, ku ktorému došlo k 22.8.2016 (pozostávajúceho zo splátok splatných od 20.8.2016 a nasledujúcich) je potrebné posúdiť podľa § 103 druhá veta Občianskeho zákonníka. Dôvodil, že listom zo dňa 23.8.2016 bol zosplattený celý úver ku dňu 22.8.2016. V upomienke zo dňa 11.7.2016 bol žalovaný jeho právnym predchodcom len upozornený na možnosť predčasného

zosplatnenia úveru do budúca bez konkretizácie splátky vyvolávajúcej predčasnú splatnosť úveru. Žaloba bola podaná na súde dňa 10.12.2018, a tak nezaplatené úverové splátky splatné dňa 20.12.2015 až 20.7.2016 a časť zosplatneného úveru pozostávajúceho zo splátok predchádzajúcich zosplatneniu splatných od 20.8.2016 premlčaná nie je, keďže nárok bol na súde uplatnený v rámci uplynutia 3-ročnej premlčacej doby, ktorá pre predčasne zosplatnenú časť úveru začala v zmysle § 103 druhá veta Občianskeho zákonníka plynúť od 21.8.2016 pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20.7.2015, teda nárok bol uplatnený v rámci trojročnej premlčacej doby, ktorá začala plynúť od 21.7.2015. Poukázal i na § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ktoré neupravuje začiatok plynutia premlčacej doby, ale vyplýva z neho len obmedzenie veriteľa na uplatnenie práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka žiadať zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie splátok, až po uplynutí troch mesiacov s omeškaním zaplatenia splátky. Toto obmedzenie podľa žalobcu nemá žiaden vplyv na beh premlčacej doby.

7. Žalovaný v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalobcu uviedol, že sa v plnej miere stotožňuje s vysloveným právnym záverom súdu prvej inštancie. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil a žalovanému priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %. Podľa názoru žalovaného, ak právny predchodca žalobcu ako veriteľ vyhlásil predčasnú splatnosť celého úveru pre nezaplatenie splátky dňa 20.11.2014, začala plynúť premlčacia doba práva na zaplatenie celého zosplatneného dlhu odo dňa splatnosti uvedenej splátky, teda odo dňa 20.11.2014 a uplynula v pondelok 20.11.2017. Pretože žalobca svoje právo na zaplatenie zosplatneného dlhu z úveru uplatnil až po márnom uplynutí premlčacej doby žalobou doručenu súdu prvej inštancie dňa 10.12.2018, súd prvej inštancie podľa žalovaného správne žalobcovi jeho právo nepriznal. K rozhodnutiu Krajského súdu Trenčín sp.zn. 17Co/228/2016, na ktoré poukázal žalobca v odvolaní, žalovaný podčiarkol, že závery, pre ktoré bola žaloba žalobcu zamietnutá, nie sú s týmto rozhodnutím rozporné, nakoľko v tomto prípade právny predchodca žalobcu vyhlásil predčasnú splatnosť úveru pre omeškanie splátok úveru, pričom sám určil, od ktorej splátky omeškanie plynie tak, ako to odôvodnil aj súd prvej inštancie vo svojom napadnutom rozhodnutí v bode 23 rozsudku, t.j. tak, že dlh sa stal zročným pre nesplatenie splátky splatnej ku dňu 20.11.2014. V takom prípade by bolo v rozpore s § 103 Občianskeho zákonníka, ak by konajúci súd premlčaciu dobu zosplatneného dlhu počítal od splatnosti niektorej inej splátky, ako tej, pre nesplnenie ktorej sa stal celý dlh zročným.

8. Odvolací súd o podanom odvolaní a čiastočnom späťvzati žaloby rozhodol rozsudkom zo dňa 15.10.2020 sp. zn. 1CoCsp/19/2020 tak, že pripustil späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie sumy 561,60 eur s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 561,60 eur od 13.9.2016 do zaplatenia, v tejto časti zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie v tejto časti zastavil, v prevyšujúcej časti rozsudok potvrdil a nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu priznal žalovanému.

9. O dovolaní žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu rozhodol Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 27.4.2023 sp. zn. 2Cdo/125/2021 tak, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 15.10.2020 sp. zn. 1CoCsp/19/2020 v časti výrokov II. a III. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s názorom, že žalobca svoje konkrétne tvrdenia k vznesenej námietke premlčania uplatnil už v priebehu konania na súde prvej inštancie a preto odvolací súd nesprávne posúdil žalobcovu vyjadrenie sa k vznesenej námietke premlčania, ako prvýkrát uplatnenej až v odvolacom konaní, pričom s tvrdeniami žalobcu sa a relevantnou argumentáciou žalobcu sa nevysporiadal ani súd prvej inštancie a tento nedostatok nenapravil ani odvolací súd.

10. Po vrátení veci Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal opätovne odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario, v rozsahu vyplývajúcom z ustanovení § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených žalobcom odvolacích dôvodov a so zreteľom na záväzný právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 27.4.2023 sp. zn. 2Cdo/125/2021 dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

11. Žalobca uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. h) CSP, t.j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, tzn. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú účastníci podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd použil iný právny predpis, než

ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval, t.j. z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu. Použitie správneho zákonného ustanovenia pritom neznamená iba opísanie jeho dikcie, ale i jeho správne priradenie k zistenému skutkovému stavu alebo, inak vyjadrené, posúdením veci po právnej stránke treba rozumieť výklad o tom, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu súd vychádzal, prečo pod tieto ustanovenia súd podradil zistený skutkový stav a ako ho prípadne vyložil, a tiež výklad o tom, aké majú strany na základe zisteného skutkového stavu podľa týchto ustanovení vo vzťahu k predmetu konania (sporu) práva a povinnosti a ako bola preto vec rozhodnutá.

12. Z obsahu súdneho spisu (č.l. 108) vyplýva, že žalobca v podaní doručenom súdu 9.5.2019 spochybňoval obranu žalovaného založenú na tvrdení o uplynutí premlčacej doby a o premlčaní žalobcom uplatneného nároku. Súd prvej inštancie sa však týmto vyjadrením žalobcu (replikou) vôbec nezaoberal. Odvolací súd súc viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP) konštatuje, že súd prvej inštancie pochybil, ak sa uvedenou argumentáciou žalobcu vôbec nezaoberal. Z uvedeného je nutné vyvodiť, že záver súdu o premlčaní žalovaného nároku je predčasný, nedostatočne odôvodnený, a preto nesprávny.

13. Nakoľko tento nedostatok, vzhľadom na povahu a rozsah jeho procesných dôsledkov, nebolo možné efektívne napraviť v odvolacom konaní, došlo tým k naplneniu dôvodu, pre ktorý odvolaciemu súdu z pohľadu § 389 ods. 1 písm. c) CSP neostávalo iné, ako rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zostávajúcej časti a tiež v závislom výroku o trovách konania (§ 396 ods. 3 CSP) zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, a to aj s ohľadom na zachovanie dvojinštančnosti súdneho konania. V opačnom prípade by súd znemožnil stranám sporu realizáciu ich procesných práv, keďže by im odoprel možnosť odvolacieho prieskumu v otázke vyporiadania s námietkou premlčania zohľadniac aj všetky relevantné argumenty žalobcu (i žalovaného).

14. Po vrátení veci bude povinnosťou prvoinštančného súdu opätovne posúdiť žalovaným vznesenú námietku premlčania žalobcom uplatneného nároku a to aj so zreteľom na argumentáciu žalobcu v podaní doručenom súdu 9.5.2019. Na tomto mieste odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/224/2021, v ktorom najvyšší súd uviedol nasledovné:

14.1. „Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

15. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

16. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

17. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

18. Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje trojročnú všeobecnú premlčaciu dobu.

19. Občiansky zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Rozhodujúcou skutočnosťou z hľadiska možnosti uplatniť právo na súde a začiatku plynutia (všeobecnej) premlčacej doby je okamih splatnosti (zročnosti) záväzku (dlhu), ktorý je

konkrétnym momentom, kedy je dlžník povinný záväzok (dlh) splniť, a nie momentom, kedy je dlžník k splneniu iba oprávnený.

20. Splatnosť úverovej pohľadávky žalobkyne je daná spotrebiteľskou úverovou zmluvou, v ktorej si banka (právna predchodkyňa žalobkyne) s dlžníkom (žalovanou) dohodli plnenie v splátkach, s oprávnením banky pre prípad neuhradenia dlžníkom splatné peňažné záväzky v termíne, vyhlásiť úver za splatný.

20.1. Ide o postupné čiastkové plnenie, ktoré nie je ani opakujúcim sa, či trvajúcim plnením, ani čiastočným plnením. V prípade takéhoto čiastkového plnenia, ktoré je v literatúre prevažne označované ako plnenie v splátkach, je plnenie vopred rozvrhnuté do čiastkových úsekov, ktoré až ako spoločný celok tvoria dlh. Splatnosť týchto úsekov je však daná samostatne (oddelene), teda každý diel má určenú svoju konkrétnu splatnosť. Celkový predmet záväzku je však vopred kvantitatívne určený, pričom jednotlivými plnenými dielmi sa rozsah celej pohľadávky postupne znižuje. Ide teda o rozloženie zamýšľaného jednorazového plnenia v niekoľkých postupných čiastkových plneniach, taktiež jednorazových, pričom dobu splnenia treba rozlišovať jednak pre plnenie celého záväzku, jednak pre jednotlivé čiastkové plnenie. Dobou splnenia čiastkového plnenia je doba jednorazového splnenia jednotlivej dávky, dobou splnenia celého záväzku je doba splnenia poslednej dávky - teda poslednej splátky. V prípade čiastkového plnenia veriteľ nemôže žiadať dlžníka o splnenie jednorazové; to však neplatí pre situáciu uvedenú v ustanovení § 565 Občianskeho zákonníka, v ktorej dlžník včas a riadne nesplnil niektorú zo splátok, ak to bolo dohodnuté alebo určené v rozhodnutí - tu je veriteľ oprávnený žiadať dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky, s ktorou sa dlžník ocitol v omeškaní, pričom toto oprávnenie môže veriteľ uplatniť iba do splatnosti najbližšej budúcej splátky. V takomto prípade dlžník stráca výhodu čiastkového plnenia.

20.2. Počet mesačných splátok, ich výška aj doba splatnosti jednotlivých splátok bola v zmluve o spotrebiteľskom úvere vopred stanovená, pričom splatnosť, prípadné omeškanie a premlčanie je pri plnení v splátkach treba posudzovať samostatne ohľadom každej zo splátok, premlčacia doba plynie pri každom čiastkovom plnení odo dňa jeho splatnosti. Ak pri takto dojednanom plnení sa pre nesplnenie niektorého čiastkového plnenia stane splatný celý dlh, začne pre celý dlh plynúť premlčacia doba odo dňa splatnosti nesplneného čiastkového plnenia (t. j. splátky). Splnením jednotlivých splátok dlh čo do príslušnej čiastky zaniká, úplne zanikne až splnením poslednej čiastky (poslednej splátky). Vo svojej podstate je dlh splátkami rozdelený do niekoľkých čiastkových, zreteľne oddelených a relatívne samostatných dlhov, ktoré majú určitú vzájomnú súvislosť a v celku predstavujú súhrnnú výšku pohľadávky. V prípade dojednania straty výhody splátok (ako je to podľa danej úverovej zmluvy), ktorá sa prejaví v špecifickej zmluvnej sankcii za omeškanie s niektorou zo splátok, dôjde k zosplatneniu celého zvyšku dlhu. Omeškaním splatnosti jednej splátky si tak dlžník privodí splatnosť aj všetkých budúcich splátok.

21. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Zákonodarcia týmto zákonným ustanovením mienil modifikovať, aby sa pri strate výhody splátok počítala premlčacia doba celého dlhu už odo dňa splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh, čo je v súlade s cieľom, resp. zámerom inštitútu premlčania ako stimulácie veriteľa k rýchlemu (včasnému) uplatneniu jeho práv (podľa zásady *vigilantibus iura*) ako aj snahy predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť tým k právnej istote účastníkov občianskoprávných vzťahov (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/146/2008). Názor, že premlčacia doba zvyšku dlhu plynie až od jeho splatnosti, teda po tom, čo veriteľ svoje právo podľa § 565 uplatnil (§ 563) by nepripustne umožňoval odsúvať začiatok plynutia premlčacej doby nečinnosťou veriteľa, čo mu zabraňuje skutočnosť, že toto právo môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (druhá veta § 565), čo je v súlade i s tým legitímnym podkladom vyplývajúcim z § 101 veta druhá Občianskeho zákonníka, že premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

22. Pre spotrebiteľské vzťahy, ktorým je i ten v prejednávanej veci, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva (citovaný § 53 ods. 9). V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok zákonodarcia v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka zavádza nové pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok,

že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplacením príslušnej splátky a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné (pozri Jaroslav Krajčo: Občiansky zákonník pre prax, Eurounion, máj 2015, komentár k § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

22.1. Z hľadiska vzťahu medzi „trojmesačnou dobou“ a „lehotou nie kratšou ako 15 dní“, ktoré rámce spomína § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, zákonodarca výslovne neupravuje, či môžu plynúť súbežne alebo či uvedená minimálne 15-dňová lehota môže začať plynúť až po uplynutí trojmesačnej doby. Z § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka vyplýva iba to, že veriteľ môže žiadosť o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplacením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Jednoznačným je iba to, že v čase uplatnenia práva je spotrebiteľ v omeškani s plnením niektorej zo splátok tri mesiace a uplynula lehota 15 dní na uplatnenie práva po upozornení dlžníka.

22.2. Najvyšší súd zastáva názor, že 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa by mala byť realizovaná ešte pred uplynutím troch mesiacov od omeškania so zaplacením splátky, vychádzajúc z charakteru upozornenia na možnosť zosplatenia ako vytvorenia príležitosti pre dlžníka ho ešte odvrátiť, navyše pokiaľ uplatneniu tohto práva nebráni, ak spotrebiteľ zaplatí niektorú zo skorších splátok.

23. Z § 103 Občianskeho zákonníka tiež vyplýva, že premlčacia doba začína plynúť späť od splatnosti omeškanej splátky, čo má podstatu v právnej logike, keďže je nesporné, že veriteľ môže svoje právo požadovať okamžité splnenie celého dlhu vykonať už na druhý deň po splatnosti splátky, pre ktorej nesplnenie bol dlh zosplatený. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch. Tam podľa § 53 ods. 9 vo všeobecnosti začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvý krát (§ 101 Občianskeho zákonníka). Veriteľovi tým zostane na uplatnenie svojho práva na súde menej ako celé tri roky všeobecnej premlčacej doby (§ 101 Občianskeho zákonníka), pretože tomu bráni práve znenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

24. Vo vzťahu k samotnej dovolacej otázke (bod 10. a 11.) je nevyhnutné dôsledne zväziť redukciu aplikovateľnosti § 103 veta druhá, t. j. vyňatie predmetného zákonného ustanovenia pre prípady z oblasti spotrebiteľských vzťahov, na ktoré sa vzťahuje § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Na takýto postup musia byť skutočne pádne dôvody, ktoré na základe systému hodnôt chránených ústavným poriadkom a zákonmi opodstatňujú záver, že zákonodarca daný prípad skutočne nechcel zahrnúť do hypotézy právnej normy, a preto túto normu treba redukovať, nakoľko to narúša princíp právnej istoty.

25. Zákonodarca všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu nestanovuje absolútne, zákon v konkrétne vymedzených prípadoch môže určiť i osobitnú premlčaciu dobu čo do okamihu začiatku jej plynutia, ako aj čo do jej dĺžky, takýto zámer ale z §§ 103 a 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodiť. Logická je i úvaha, že pripustením uplatnenia druhej vety § 103 aj v spotrebiteľských vzťahoch by sa dĺžka premlčacej doby dostala do rozporu s už spomenutým § 101 Občianskeho zákonníka v neprospech veriteľa. Navyše premlčanie je právny inštitút, ktorý oslabením subjektívneho práva veriteľa zvyhodňuje práve dlžníka ako porušiteľa zmluvnej povinnosti. Opačným postupom by sme sa dostali do rozporu s princípom rovnosti v právach, práve ktorý princíp slúži k bezprostrednému naplneniu účelu právnej úpravy, rešpektujúc tak i danosti požiadavky ochrany slabšej strany v spotrebiteľských vzťahoch. Pri ustanovovaní zákonných podmienok ochrany spotrebiteľa, dlžníka, je totiž nutné dbať na vyváženosť právnej úpravy z hľadiska jednotlivých ústavných štandardov vrátane princípu právneho štátu. Aj keď je ochrana spotrebiteľov neoddeliteľnou súčasťou súčasného súkromného práva a postavenie spotrebiteľov je potrebné brať vážne, ochranu spotrebiteľov je nutné interpretovať triezvo, neutrálne ako akékoľvek iné právne inštitúty. V danom prípade sa to prejavuje potrebou zabrániť, aby sa slabšia strana - spotrebiteľia dostali do horšieho postavenia ako veriteľia. V danom prípade ale najvyšší súd nevidí legitímny dôvod, ktorý by takýto rozdielny prístup ospravedlňoval. Len to, že spotrebiteľ si ako slabšia strana vyžaduje vyššiu ochranu, tu nestačí.

26. Otázkou potom zostáva, kedy pre spotrebiteľské vzťahy, na ktoré dopadá § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka začína plynúť premlčacia doba, keďže práva z týchto vzťahov sú premlčateľné. V tejto súvislosti je predovšetkým potrebné ustáliť, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), teda kedy najskôr mohol veriteľ úspešne podať žalobu na súd (R 17/2017). V tejto súvislosti najvyšší súd odkazuje na právnu doktrínu z bodu 20., z ktorej vyplýva, že uvedené zákonné ustanovenie (okrem iného) sleduje nie len dosiahnutie splatnosti celej pohľadávky veriteľa (dodávateľa) pri nesplnení povinností dlžníka (spotrebiteľa) riadne a včas plniť dojednané čiastkové plnenia (splátky), ale aj vylúčenie tejto možnosti, ak by bolo takéto porušenie iba krátkodobé, nepresahujúce dobu troch mesiacov odo dňa omeškania so zaplatením splátky. Následne ju dopĺňa tým, že podmienkou výzvy na zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, ktoré právo môže veriteľ uplatniť najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky je, že veriteľ v zákonnej lehote nie kratšej ako 15 dní upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto ustanovenia, ktorá začína plynúť nasledujúci deň po tom, čo veriteľovi (dodávateľovi) vzniklo právo podľa § 565, t. j. po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, bez takéhoto včasného je uplatnenie neúčinné. Lehota, v ktorej musí byť toto právo uplatnené, je najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky a veriteľ tak môže urobiť až po uplynutí lehoty troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

27. Vychádzajúc z daných teoretických východísk, ako i zo znenia na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení, najvyšší súd zastáva názor, že veriteľ sa na súde mohol po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesečnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatenie). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premlčacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premlčacia doba pri zosplatení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 Občianskeho zákonníka).

28. Najvyšší súd po zhrnutí významných právnych hľadísk vzťahujúcich sa na danú vec uzatvára, že podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15 dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvý krát (§ 101 Občianskeho zákonníka).

29. V kontexte uvedeného najvyšší súd záverom konštatuje, že nie je možné považovať za správny právny názor odvolacieho súdu (a tiež súdu prvej inštancie), že v spotrebiteľských vzťahoch premlčacia doba celého zosplateného dlhu plynie od zročnosti nesplnenej splátky, kvôli ktorej veriteľ využil svoje právo žiadať predčasné splatenie.“

30. Skutkové zistenia vyplývajúce z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie právne vyhodnotí a svoje závery odôvodní v súlade s § 220 ods. 2 CSP

31. Súd prvej inštancie v novom rozhodnutí rozhodne opätovne o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie, vrátane trov konania vzniknutých stranám v konaní pred odvolacím a dovolacím súdom (§ 396 ods. 1, ods. 3, § 255 a nasl. CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).